

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden Julius' 22-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

A' múltt Esztendőben jött ki Londonban egy Munka, melly a' Jesuiták Historiáját, és *Dallásnak* ezen Rend mealtsgére írt Munkájára egy feleletet foglal magában. Nevezetes dolgok fordulnak elő benne. Ilyen már ez is, a' mi egyszerű mind ujjság gyanánt is szolgálhat. Szinte 30 esztendeje, hogy Angliának közepén a' *Lankashiri* Grófságban nem messze *Prestontól*, *Stonyhurstban* a' Jesuitáknak egy nevelő-intézetek áll fenn. A' Tanítókon, és szolgálkon kívül tsak a' tanulóok mintegy 500-zan vagynak benne. Az épület körül állanak a' szükséges mesterembereknek 's kalmároknak házaik. Magok a' Jesuiták mivelletik azon több mint 1000 Acre földet, mellyek ezen Intézet-hez tartoznak. Azon kívül is, a' mi itt terem, sokat öszvevásárolnak (ők a' körül belől lévő árendásoktól 's egyéb emberektől. Az egész országnak minden részeiből küldenek ide ifjakat nevelni; a' gyengébbek elébb tsak egy ide nem messze fekvő iskolában taníttatnak, a' hol elmek is vagyon, az után vétetnek a' Collegiumba által. A' R. Catholica Vallás igen nagyon elterjedt a' Jesuitáknak iparkodásaik által *Lancashireben*. Alig volt 10 R. Catholicus egész *Stonyhurst* vidékén az előtt, most pedig már néhány ezer van. De nem tsupán *Lancashireben*, hanem egyébütt is Angliában annyira elterjedt ez a' Vallás, hogy most már Angliában mintegy ezer Templomaik vagy-

nak, a' R. Catholicusoknak, a' hova még a' magános embereknek kápolnáik is járulnak, mellyeket jobbára 25 esztendőktől fogva építettek. 1813-ban tsak *Manchester*, *Liverpool*, és *Preston* Városokban 3000 gyermekeknek adta fel egy R. Catholicus Püspök a' Bérmlás szentsegét.

Lloydnak kávéházában e' folyó Hónap 3-dikán egy igen szomorú tudósítás volt ki téve. Tudniillik az előtt való nap midőn már útban volt *Londonból Margarétába* a' *Régens* nevű gőzhajó, 18 Anglus mértföldnyire ezen utolsóbb helyhez, meggyúladott. Egész a' víz színéig le égett az. Nagy szerentse volt, hogy még attól a' parttól a' honnan el indult tsak 3 mértföldnyire volt, külömben azok az 40—50 személyek, kik a' sebesen ott termett tsónakokon meg menekedtek, mind oda veszttek volna. Az ilyen sűrűn történő szerentséllenségeknek meg gátlása végett azt mondják, hogy a' *Sollicitor General* még minekelötte elszéledne a' Parlamentom, egy olyan rendelést fogna be adni, melly arról szőlő regulákat foglalna magában, hogy miképpen kell a' gőzhajókkal élni?

E' folyó Hónapnak 3-dikán egy Kir. Proklamatió jött ki, mellynél fogva azok az arany-pénzek, mellyek most verettek *Szuverén* nevezet alatt folyamatra tétetnek; azonközben a' régi telyes mértékű Gvineé aranyok is meg hagyatnak. *Wellesley Pole* úrnak közönségesen megismerik abbéli érdemét, hogy úgy el tudta

az új pénzt terjeszteni az országban hogy semmi hátramaradások miatta nem esnek, és semmi pénz megszükülést sohol sem tapasztaltak.

Junius 30-dikán szörnyű szerentsétlenség történt a *Durhâmi* szénbányában. Egy munkás vigyázatlanságból, szabadon lévő fagyúvilággal ment be a bányaverembe; holott mind tapasztalásból, mind a Bánya-rendelésekből tudhatta volna, melly veszedelmes legyen ott szabad világgal járni; mivel az ilyen vermekben gyólos természetű levegő tanyáznán, az szörnyű kárt okozó durranással pattan el; ezért vannak éppen ilyen helyeken a *Davy* mentő lámpásai szokásban. Alig ér a gyertya világgal ez a halgatag közel a durranó bánya-levegőhöz, egyszerre rémitő tsattanás következik, a bányaverem oldalai beomlanak, és 40 munkások magával ezen vigyázatlannal egyetemben a le dültt darabok alá temettetnek. Ed lig még tsak 20-nak holt testét húzkodták ki, a többit nyomja a düledékeknek sújja.

Posonby úr már valamivel könnyebben van, de tsak nem bírja bal felét.

A *Courier* nevű ujság helyébe már Lord *Cavendish Györgyöt* teszi a Ministerekkel ellenkező rész fejévé. *Posonby* úrnak szomorú története valóságos kár egész Angliára nézve. Meg is ismerik ezt, nem tsak a Ministerekkel ellenkezők, de magok a Ministerek is; mert mindég meg van rakva a sok kotsiktól s látogatóktól az a ház, mellyben fekszik.

Spanyol Ország.

Lacy Generalisnak pere már lefolyt Junius 27-dikén más 4 öszve esküdt társaiéval egyetemben. Halálra ítélte őket a Hadi-törvényszék. Ugyan az a szententziája *Milans* Generalisnak is. A szententziát meg küldötték *Madridba* a Királynak. Akármire üt ki a dolog, lát-

hatjuk ebből a leírásból, hogy ki az a *Lacy*, a kiről annyiszor volt szó:

Lacy Lajos a *St. Rochi* táborban született Gibraltar mellett. A Attya *Hibernus*, és az *Ultonia* Regimentnél Major volt. Még kisi volt, mikor árvaságra jutott, egy leány testvérjével. Özvegyé lett és Anyja testvérjeihez a *Gautier* Urakhoz ment. Öten voltak ezek a *Brüsseli* Regimentnél. Az Asszony követte őket *Porto-Ricoba*. A Kis *Lacy* katonás gyermek volt. Serdülő korában elszőkött volna a *Molukkokhoz*, ha visza nem hozták volna. Az *Ultonia* Regimentben, melynek kereszteltetett a *Brüsseli*, vitézül hadakozott a Francia Kő-társaság ellen: 1796 *Passageban* létekor meg tébolyodott. Tsak délután aludt egy órára valót, másszor kivált éjtzaka sohasem. Egész nap marsírozott, és estve *Bálba* ment. A Dámák szerették, ő is azok. 1798-ban a *Canarai* Szigetekre ment. Itt a a Főkapitánnyal szerélem feltési egyenetlenségbe keveredett, a miért el kellett neki *Fer* szigetére menni. Fogságából, mellyben utóbb a *de la Conceptioni* Várban kellett ülnie, kiszabadulván, 1803-ban Frantzia országba ment. Hamar fel kapott, és bár kisináltt mesterségből is meg házasodott. Nagy Familiából való kis asszony szeretett belé, a ki mindenüvé ment vele. Utóbb a Spanyol Országi Armádiához került. Mihelyt *Madridtba* megérkezett egyszeribe által szökött a Spanyolokhoz. A *Talavera* ütközetben mint *Brigadéros* Generalis úgy volt jelen. Tsak hamar Armadia Commandánsává, és *Cataloniai* Herceggé lett. Felesége vele volt. A megszállási háború után szép tisztséget adott a Király seregében neki, mellyben történt mostani baja.

A Spanyol Amerikai Insurgenseknek *El Republicano* nevű 20, és *Independencia* nevű 10 ágyus hajójik Jul. 9-dikén *Cadix* mellett *Santa Mariánál* ólák

kodtak, és azt mondják, hogy azokat az *Esperanza* és *Carlotta* nevű hajókat, mellyek közül amaz Manillába, emez pedig la Guayrába rendeltették, elfogták. Egy Anglus hajó is, mikor *Falmouthba* evezett, előtalált a *Cadixi* magoson egy ott kóborló *Insurgens* hajót. Vitorlájáról 's úgy esmert rá, hogy arról tudakozódott, vallyon Gibraltárban vagy on é az Amerikába rendelt hajóssereg?

Catalonia hegyes tartományaiban igen sok fegyverekre akadtak. Ugy jutottak hozzá, hogy egy Tisztét *Barcellónában* be fogtak, a' ki azért é; mivel vallatták; vagy hogy érdemet szerezhessen magának, nyilatkoztatta azt ki. Egyébránt. Északi Spanyol országban tökéletes tsendesség uralkodik.

Az ujj Hadi-Minister, *Eugia* Generalis már 70 esztendő, legelső parantsolatja arról szollott, hogy tovább kell utasítani az olyan katonákat, 's katonák leányait a' kiknek férjeik, vagy atyáik távol vagynak, 's *Mádridtba* 's a' Királyi Várokhá rimánkodni jönnek.

A' *Castiliai Tanács* ismét meg újította azon korábbi rendelkezéseket, mellyekhez képest Spanyol országban semmi némű könyvnek nem szabad kinyomtatni, ha tsak a' Censura azt helybe nem hagyta; arra engedelm nem adódott, 's a' Kiadó, a' maga 's a' nyomtató nevét, a' nyomtatás helyét, és arról ki nem teszi reá. Az olyan irók, kik ezen rendelkezés ellen tselekesznek vagyonoknak lefoglalásával, 's örökös számkivetéssel, — a' könyvnyomtatók, — árosok, és — költők 50,000 Réálóknak letévésére és 2 esztendőig tartó számkivetésre büntetődnek. Egy más Királyi Parantsolatban meg bagyának minden eddig a' Könyvnyomtatás, és árulás tekintetéből hozott végzések. Van egy 1754 ólta hozott Törvény, melly halálra és minden jószágoknak elfoglalására való büntetés mellett meg tiltja az olyan könyveknek az országba való bevételeit,

mellyeket ha mindjárt született Spanyolok és anyai nyelveken is, de az országon kívül irtak, 's nyomtattak. Tsak hogy most a' halálra való büntetés helyett 4 esztendei gályán való rabság van téve.

Bizonyosan nem marad egészen úgy az ujj Financziái Parantsolat, mint kíván adva. Már is tevődött változás rajta. Nevezetesen a' Biscajai Tartományok privilegiumjokat meg tártották, és a' Vámszedési Linea is ki nem vívődött egész a' Pyrenaeus hegyekig, készebbek lévén azon tartományok szabadságokat pénzen meg váltani. De hogy vizzé sem válik az egészen, arra *Pizarrónak* esmeretes ügyessége kezesül szolgálhat.

Nem tsak a' Királyné, hanem testvérje az Infántné is ma hólnap le fognak betegedni.

A' Belgiumi Levelék egy Bayonnei Junius 3-dikán költ levél után azt írják, hogy Spanyol országban igen nagy híre van, hogy Lord *Beresfordot* minden szempillantásban várják Mádridtba. Bizonyosan fontos politikos czélnak kell ezen utazásban lenni némeltyek szerint.

Frantzia Ország.

A' Külső Dolgokra ügyelő Minister Herczeg *Richelieu* ő Ex-jának azon Levelé, mellyet Jun. 29-dikén a' *Toulousei* Érseki Káptalanhoz Staféta által küldött, meg világosíthat bennünket Frantzia országnak mostani egyházi állapotjára nézve. Ez annak a' foglalatja: „Uraim! Imé közlöm az Urakkal azt a' Levelét, mellyet nékem ő Szentsége küldött. Meg hitvatnak ebben az Urak, hogy nyilatkoztatnak ki meg egyezéseket a' *Toulousei* Érsekség és Megye határainak ujjonnan való kiszabása eránt. El mulhatatlanul szükséges volt a' Püspöki Székeknek számmát nevelni; és sok olyanokat ismét vissza állítani, mellyeknek eredetek egész a' Keresztyén Vallás hajnalló idejéig felmegy, hogy a' hívőknek szükségük befelyesednének, a' Fr. Anyaszontegybáz

régi fényességének némelly részét ismét vissza nyerné. A' Király Alattvalóinak, 's a' Püspököknek ohajtásaikat meghallgatván, elvégezte, hogy az Ersekségek hajdani határaik közé szoríttatnának, és egynéhány régi Püspökségek ismét helyre állítódnának. Ebből szükségesképpen folyik, hogy több Püspöki Megyék' és némely Ersekségek' fel osztásának meg kell változni, és ő Szentsége meg akarván a' törvényes formát tartani, most éppen ezért kívánja az Uraknak megegyezéseket a' *Toulousei* Ersekség tekintetéből. A' Vallás, 's Gallicana Ekkesia eránt meg bizonyított érzéseik az Uraknak nem engednek semmi kétségnek is helyet, hogy ő Szentségének és Legkeresztényebb Felségének kívánságához képest ne válaszolnának az Urak. Minthogy az Urak' megegyezésétől függ, hogy mikor lesz az egyházi dolgok felett való tanátskozásoknak vége: annak okáért reményli a' Király, hogy minél előbb felelni fognak az Urak. Kérem, hogy ezt Stafeta által küldjék meg nekem. A' Kormányshék magára vállalja az erre tejendő költséget: Fogadják el az Urak meg különböztetett tiszteletemről való bizonyossá tételemet.

Aláírta *Richelieu*."

Julius 3-dikán evezett el *Calaisból* hazafelé az Orosz hajó nemzetének seregeivel.

A' Párisi ujságok már most meg nevezik azokat a' Darabokat, mellyeket a' tőlünk is említett *Blum Simon* olly furtsán el tulajdonított Londonból. Azok ennyiből állanak: 2 nyakbavaló, mellyek közzül egyiken 22, a' másikon 40 Brilliantok vagynak; egy karkötő 48 Brilliantokkal, 5 pár brillantos fülönfüggő, egy igaz gyöngyös sinór, és 11 más Brilliantok.

Julius 6-dikán két embert azért fogtak be Párisba; mivel kalapjokat nem vették le, midőn a' Király a' Tuillériának folyosóján magát a' népek meg mutatta.

Junius' 8-dikán igen nagy pompa volt ugyan *Párisba*, a' Királynak, 1815-ben azon napon lett vissza jövele' emlékezetére. Estve meg volt világosítva a' város. A' Teátrumokon mind hazai Darabokat játszottak, mellyek többnyire mind IV-dik Henriket példázták.

S v e t z i a.

Hamburgi Levelek említik *Stockholmból* Jun. 20-dikáról, hogy: „a' Conscriptusok' (a' katonaságra öszveírttak) idei katonai gyakorlásaiknak már vége végvagyón. A' fő Városbeliek minekelölte elszéledtek volna, a' *Korona Örökös* és a' *Südermanlandi* Herczeg előtt szakaszként marsoltak el, és a' Kir. Várnak Udvarán parádét csináltak. Minden felől dicséretekkel említik ezen fiatal fegyverszeknek magok viseletét.

Jemtlandban Svetziának Norvegia felől való szélen sok ujj lakosok telepednek most meg. 900,000 hold föld vagyon itt, mellyből a' *Korona* szabadon rendelkezhet. A' mi a' tájékat illeti, szép földje, és legelőji vagynak, különösen nagyon alkalmas az Irlandiai ürüknek tartására, lentermesztésre, és a' gyapjával való kereskedésre.

Minden Svetzia Kereskedők megintettek, hogy még az Északi tengeren is, ha bátorságban kívánnak lenni a' Barbarusok rabló hajóijktól, *Török Passusokat* szerezzenek magoknak."

Még a' múltt tavaszon repdesett, de csak nagyon rövid ideig annak a' híre, hogy *Stockholmba* valami a' *Korona Örökös* ellen sorraralt öszveesküvés' nyomaira akadtak volna. Csak mostanaba lett vége az ugyan ezen tárgy felett rendelt törvényszéki vizsgálódásnak. Az ezt illető nyomtatott Protokollumokból ezt lehet ki hozni. *Lindbom* egy ételáros (traiteur) Mártzius' 13-dikán reggel Fő Hadnagy *Klinkowström* Bárót, a' Rezidentzia Fő Helytartójának Fő Adjutansát, maga beleg lévén, szánon magához vitette,

és 4 szem között azt sugta neki, hogy a Fő Lovász-Mesternek, Báró *Rälamb*nak és *Oxenstierna* Báróné Asszonyságnak házához gyanús személyek járnának, kik a Korona örökös ellen törnek, és valahogy már olyan szót is ejtettek a többek közt ezen öszve járásokban ki, hogy az első testőrző sereghez már nem lehetne többé hízni, a' várőrző seregek 2 más tsapatjai is ingadoznak, — ezenkívül hogy a' polgári Lovasság Kapitányánál *Lokmannál* is békételen szavakat hallott volna ő egy társaságban, mellyben maga is személyesen jelen volt. Mind ezeket Fő Hadnagy *Klinkowström* akkor mindjárt magának fel jegyzette, és jelentést tett róla Elöljárójának. Minekutána pedig egy erre nézve a' várban tartott Gyűlésben is meg esmerte volna mind szóval mind írásban jelentésének igazságát, a' Korona Örökös rendelkezéséből Báró *Mörner* is el megy *Lindbom*hoz. Ez előbbi kinyilatkoztatásán kívül most még azt is mondta, hogy jó volna a' Korona Örökösnek konyha tselédjeitől és kivált Frántzia Udvarmesterétől őrizkedni. Hanem ugyan ez a' *Lindbom* mikor a' Politzia kérdőre vonta volna, mind azt a' mit eddig mondott, el tagadta, azt mondván, hogy *B. Klinkowström*nek mint esmerésének holmi magános dolgokat, *Mörner* urnak pedig csak olyanokat jelentett, a' miket a' hírekből ő maga vélekedése szerint kihuzott, és azért kívánta azokat a' Korona Örökössel közleni; mivel nagy hajlandósággal viseltetik Felsőleges személye eránt. Kérdőre vonta a' Politzia azokat a' különböző személyeket is, kiket *Lindbom* úgy adott elő *Klinkowström* és *Mörner* uraknak, mint a' kiktől azt a' mit vall, tudja; de azok semmit sem tudtak a' dologban, sőt egészen ellenkezőről tettek vallást. Egy *Gerdes* nevű még azt vallotta, hogy *Lindbom* hijjába próbálta ötöt 50 Tallér hónapi fizetés ígérese mellett is a' *Rälamb* Hazában való spion-

kódásra rá venni. Az az asszony pedig, a' lá *Lindbom*nál 19 esztendőtol fogva szolgálóskodik, azt mondotta, hogy ő egy vén asszonytol hallotta volna 15 Martius előtt néhány napokkal a' zászlónak a' Kir. kertből való kivitele alkalmatosságával, hogy a' *Rälambi* Házbeli Szakátsné holmi porrá törtt kristályokról beszélt, és a' Korona Örökösre nézve csak felbe darabha nagyon gyanús szavakat ejtett. Mint-hogy pedig *Lindbom* még azután is tagadott mindent, midőn *Klinkowström Mörner*, és *Gerdes* urak meg esküdtek, hogy tőle hallották a' mondottakat, sőt be bizonyosodott róla az is, hogy beteges, és már 25 esztendőktől fogva emlékeztető tehetsége gyengeségével bajlódik: tehát *Lagmann Laurin*, mint közönséges Felpees olyan ítélettel vagon, hogy *Lindbom* ugyan az általa megköszöbített személyek' s familiák betsületeket vissza állítani tartozzon, és különben is a' környülállásokhoz képest büntetődjön; Báró *Klinkowström* is pedig az ő hamarítélése miatt szenvedő személyeknek eleget tenni köteles legyen. *Lindbom*nak 14 napra, *Klinkowström*nek pedig a' ki tengeri szolgálatban van távol, 3 hét mulva ezen kinyilatkoztatásnak közzöltetése után kell felelni.

P r u s s z i a.

Közelébb olyan Táblák jöttek itt ki, mellyek a' Prussziai Hadierőnek különböző felosztásait adják elő. A' mint azokból ki jön, Prussziának 82 Generalisai, General Lajtnántjai, és — Majorjai; 121 Obersterjei; 247 Oberslajtnantjai; 655 Majorjai; 1675 Kapitányai; 1370 Fő-, és 3355 Al-Hadnagyai, mind öszve 7505 Tisztjei vagnak. Ezek között 4140 nemesek, a' többi pedig polgári rendből valók. 541-nek közzülök az I-ső és II-dik Rendü vas keresztje, 2245-nek pedig a' második rendü Keresztje vagon. Nem egy forma ezen különböző fegyveresek között az egymásra való vitel. A' Nemes-

ség inkább szereti a Lovas Katonáságot, és innen van, hogy 100 Lovas Tiszt között 72 nemes, és 28 polgár van. Ellenben az Artilleriánál ugyan annyi Tiszt között 80 polgár, és 20 nemes. A Gyalogságnál Nagy Friderik idejében tsupa nemes volt a Tisztség, most fele nemes, fele polgár. Ama Nagy Választó Fejedelem alatt elegyet szolgált a polgár a namessel a seregben. De a Nagy Friderik a 7 esztendő háboru után el választotta a polgári vérből származottakat a seregtől, és csak a Huszároknál's az Artilleriánál engedte meg, hogy tisztek lehessenek. Ez az intézet az ő halála után is fen maradt, és csak 1807-ben töröltetett az el, először csak addig, míg a háboru tart, később pedig végképpen.

Brasília és Portugallia:

Hogy a Pernambukói jámadás sem olly sok időbe, sem olly sok munkába nem fog kerülni, mint némellyek gondolják, onnan is lehet gyanítani; mivel ezen Tartománynak Fekete Régementjei, kik *Enriquez* név alatt esmeretesek, mindenkor igen hívek voltak a Kormányzék iránt. Maga a mondott név, már ditséret. Mikor t. i. a Spanyoloknak Portugallián való 60 esztendői uralkodások alatt, elfoglalták a Hollandusok *Pernambuko* Tartományát, egy *Eariquez* nevű Szeretsen többed magával leg inkább rajta volt, hogy a Portugalliai hatalom alá vissza térne ez a plántatartomány. És ettől fogva nevezik a Portugallusok mint egy jutalomképpen az oda való Szabad Szeretsen Régementeket *Enriquez* névvel, és az ezeknél lévő Tiszteket, *Enriquez* valóságos maradékiból teszik.

Ahoz képest, a mit a Párisi Levelekben *Lisbonáról*: (Jun. 26-dikáról) olvasunk, egy Előfőtől, és 4 Birákból áll az a Törvényszék, melly az öszveesküdtek dolgában ítélni fog. *Antonio Gomez Ribeiro*, az Előfőtök neve. Még mind nem vonták kérdőre, a kiket be fogdos-

tak. Titkon szokták őket ki hallgatni. A mit eddig belőlök kivethettek, ide megy ki 4 Biztosságokat állítottak fel Lisbonában az öszve esküdtek. A Fő Biztosság vitte a Kormányt; a többi levelezett vele. Ha valamelyik Biztosságnak valamely tagja 3 lelket meg nyert az öszveesküdtek Társaságának, a volt a jutalma, hogy egy ujj Fiók Biztosságnak Fejévé tétetett. Követeiket küldöztek el az egész országnak minden részeibe. Fő tziel az öszveesküvésben volt a *Braganzai Háznak* thronusától való elejtése, és Köztársaságnak felállítása. Egy a 16-dik Régementbe való ifjú Tiszt, kit a Fő városon kívül tsiptek meg, azon a kotsin, mellyen Lisbonába vitték, ki végezte magát. Papirosait a Mátkájánál tartóztattak le; azt mondják, hogy fontos dolgok világosságra jönnek azokból. — A *Pernambukói* hadi készületekre 400-ezer Crusadokat vett fel az Igazgatószerék költsön, mellynek interestét a fő város valami a Consumatióra (emésztésre) vetendő adóneméből fogja fizetni.

Apr. 2-dikáig még mind a régi lábbon állottak *Lecor* Generális, és a *Buenos Ayresi* Kormányzék egymással. Ez az utolsóbb minden módon azon volt, hogy a Portugallusokat az Ezüstholyóvíze Keleti partjáról való elmenetelre rá bírhasa; de a Portugallusok csak ott maradtak. *Artigas* 2000 fegyveresekkel *Hervidérobán* volt, hogy *Curado* Port. Generalisnak lépéseit szemmel tartsa. Egész *Montevideo* tájéka körös-körül az Insurgensek kezében volt, kiknek repülő seregeik egészen ezen városnak sántzai alá jártak portyázni.

B. é t. s.

Ő Cs. Kir. Felsége, T. Gombosfalvi *Gombos Imre* Urat, a Törvénytudás Doctorát, a N. M. Udvari Közönséges Kamara Concipistáját, 's N. Borsos Vármegye Tábla Biráját, a Felséges Magyar Udvari Kamaránál Titoknok hivatalt emelni méltóztatott.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

T. Heves Vármegyéből. Méltó hogy mustra gyanánt fel tartódjon Egri Érsek Fő Tiszt. és Nagy Méltóságú Báró *Fischer István* úr Ó Excellentiájának abbeli kegyessége, mellyet a' szegény szülköldökökkel, kik ezen Vármegyében is meg szaporodának éreztetett. Ó. Exc. ja legalább is 687 forintokat kiosztatott mindenhiéten, és ezen kívül sok száz mérő árpát, zabot fel áldozott a' szegénység segéllésére. Tulajdon Jobbágyainak vetni valót szinte 500,000 forint árráig oltso pénzen adatott. A' katonaságnak 600 mérő buzát, és ugyan annyit zabot hasonlóképpen fele árrán rendelt. Követvén ezt a' remek példát a' Fő Tiszt. Káptalan is, így lett az hogy a' szükség szörnyű napjaiból úgy ki gázolt a' *Hevesi* szegénység, hogy nem volt oka sem az Ég sem az emberi konyörülő sziv ellen panaszkodni.

Mária Gyüdről T. Baranya Vármegyében azt olvassuk a' *Hazai Tudósításokban*, hogy ott Jun. 15-dikén szenteltetett fel a' Helvetziai Vallástételt követő Gyülekezetnek Temploma. Ez a' különben is nagyobb készüllettel véghez vitetni szokott Sz. Czeremonia több fényt nyert Fő Tiszt. Bátor György Superintendens urnak jelenlétével. Maga vitte végbe ez a' valóságos Aroni buzgóságú Fő Pásztor a' felszentelést, szép oráziót tartván, és Illyési áhítatosságú könyörgést mondván a' Gyülekezet előtt. Alkalmatosságához intézett predikáziót mondott Tiszt. *Razso Lajos* Prosenior úr. Az úri Sz. Vatsorát Tiszt. *Kádas Imre* Senior úr osztotta. A' több czeremoniák pedig felosztattak a' több Tiszt. Predikátor Urak között, kik mintegy 40-en voltak jelen, és a' kik Fő Tiszt. Superintendens urnak kezéből részesültek az úri Szent Vatsorá-

iban. Maga Tekint. *Saári István* Coadjutor Curator úr ügyelt a' rendre. Végződván a' Szent Czeremonia minden rendű vendégek külömbféle házaknál megvendégeltettek.

Új Találmány.

Az az *Elba* Szigete, melly nem ré- giben az egész Világ figyelmetességének tárgya volt, ujra nevezetessé lesz az által, hogy egy új Asványnemét találtak rajta. Olyan forma ez, mint a' Kő szén, és éghető is mint az. Hogyha öszvezűz- zák, és annakutánna apró táblákba gyúr- ják, a' rajzolóknak úgy élhetnek vele mint a' *tussal Fabroni*. ur úgy találta, hogy erre a' tzelra igen nagyon alkalmas le- gyen. Az a' szép fejeér márvány is, melly- re ugyan itt akadtak, nevelni ezen Sziget- nek híret. Ugyan is Florencziai Profes- sor *Carradori* urnak ítélete szerént a' képfaragó szintűgy dolgozhat belőle, mint a' Carraraiból, azonban sokkal könnyebb hozzá jutni mint ehez; mivel közel a' parthoz, és olyan öbölnél vagyon, a' hol könnyű vasmatskákon tartani a' ha- jót.

T u d ó s í t á s.

Alább irtak, a' kedves Nemzeti Kalendarionnak, és más könyveik- nek keletéből megismerik a' kegyes ha- zai hajlandóságot, és bátorkodnak egy új magyar Kalendarionot ajánlani, melly 1818. esztendőre 8-ad réthben Pesti Szar- ándok név alatt a' Nemes Közönség eleibe adatik. Mivel ez a' Kalendarion minden esztendőben ki fog jönni, azért azon leszünk, hogy abban az esztendő, és más időbéli jegyzéseken kívül meg legyen: a' Felső Uralkodó Ház Genealogiája, mulatságos történetek, és gondolatok, és más egyéb hasznos dolgok, a' mint most az elsőben meg lesz az új Postarend, és

fizetés minden hazánkban lévő Statiókra, ezeknek távolságokkal, és egy rövid magyarázattal együtt. A' mi kedves lehet, főképpen azoknál, kiknek ezt más módon megszerezni, könnyű anódjok nintsen. Másodsor: mivel a' vásárok más Kalendariumokban hibásak szoktak lenni, azért azokat a' Budán kijött Udvari és Status Kalendariumból vettük ki; ha mindazonáltal azokban valami hibák tsúsztak volna be, kérjük a' Törvényes, és Helységbéli Elöljárókat, hogy azokat, nekünk Szabad Postán küldendő levelekben tudunkra adni ne sajnállják, minden a' Közönség javára tzelelő jobbitást készek lévén örömmel meg tenni.

Tisztelettel jelentjük tovább, hogy más esmeretes könyveinken kívül a' jövő János főveteli vásárra megjelen egy munkátska e' név alatt: A' Szivnek Gerjedelmei, három történetekben, Lafontaineből, — és hogy abból a' kedves munkából, mellyet olly örömet olvasnak: a' Délushi Philokles, még nyomtatványaink vannak. Mind a' könyveket, mind a' Kalendariumot lehet találni Hazánkban lévő minden Könyvárosnál, és Könyvtőnél.

Pesten Jul. 19-dik napján 1817-ben.

Füsküti Landerer
örökösei.

Hiradás Lovakról.

Erdélyben Ns. Kolos Vármegyében Báldon G. *Báldi Ventzel* úrnak vagyon igen nevezetes jó fajtu ménese, erős, jó tűzű, senhagó lovak; a' melly ménesből az anyakantzák válogatás nélkül átaljában mind el adódnak. A' kinek kedve lesz átaljában meg venni, e' f. Esztendőben Octobernek 10-dikén Báldon el fognak

adódni. Vagyon anyakantza 45, — ezek alatt szopó tsikó 27, — 3 esztendős paripatsikó 2, — 3 esztendős kantzatsikó 2. Ezek közzül tsak 3 szopótsikó hagyatik meg jövendőre ménlónak, a' többi szopótsikó kettő megyen egy darabba. És így az eladó Ménes 62 darab; darabjának az árra 35 arany speciesben, akár a' Cursus szerint Bankóban. A' Kantzák mind megvagnak nevezetes jó mag lóval hágatva. A' Tulajdonos tsak az esztendős, és 2 esztendős tsikókat hagyja meg magának. A' 45 anyakantzák között vannak 4 és 5 esztendősek.

Nevezetes Tudósítás a' Nemzeti Gazdában.

Már 1796-ban volt arról szó, hogy a' két Magyar-Hazabeli Magyar Nemesek', Társaságok' és Városok vagy Helységek' Tzimeréit, szép réznyomatokban, örök-emlékezet' okáért kiadjuk. Ez a' szándék, melynek valósággyá-változhatása e' mostani időkre halasztódott, tökéletességre mehet úgy, ha e' következőkre igyelni akarunk: —

1.) Valaki a' maga Familiája' tzimerét, azon mekkoraságban, a' mint azt a' petsétnyomóján hordozza vagy hordozni szándékozik, akar rajzolatban, akar pedig petsétviaszba nyomva, s ha szükséges, magyarázattal együtt, Pestre a' Nemzeti Gazda' Kiadóházhoz, 5 ezüst forinttal együtt, beküldeni akarja, mindazoknak beküldött Tzimerét, a' Familia' vagy Helység', vagy Társaság' Nevének alá metzésével együtt, szép réznyomatokban hónapontként kiadjuk.

2.) A' Tzimerék nagy 8-tzad rész finom Velin papirosra lesznek nyomtatva, 6 vagy 8 darabonként.

3.) A' Nemesek' azaz, Herizegek', Grótok', Bárók', Földes és Földetlen Nemesek' Tzimeréi, külön számolt Táblákon; a' Társaságoké és Helységeké ismét együtt, külön-számoltakon lesznek, személyes és Helységválogatás nélkül, a' sorokra nézve, a' mint melyik előbb beérkezik.

4.) A' Tzimeréknek Repertoriumot nyomtatattunk az Abétze rendin.

5.) A' Nemzeti-Gazda' Olvasói, valamint azok, a' kiknek a' Tzimerék ebben a' Gyűjteményben előfordul, ingyen kapják meg az egész könyvet.

6.) Ha sok tzimer gyűl hirtelenében össze; úgy egy hónapban két-három Tábla is fog kijőnni.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Jul. 18-dik napján 328 $\frac{1}{2}$ — 19-dikén 329 $\frac{1}{2}$ — 21-dikén 329 $\frac{1}{2}$ — forintot.